

The actuality of republishing the atlas is given by the fact that the region has been undergoing profound political, economic and social transformation. After World War I there was a total political rearrangement in Central Europe and the victorious powers claimed at that time that the boundaries had been drawn taking properly into account the ethnic distribution of population. This principle however could not be realised which had led to general disappointment and dissatisfaction. An even more serious problem emerged with the new political boundaries conflicting with economic interests and relations.

An evaluation of the present day situation should be based not only on political principles, but also with geographical and economic aspects duly taken into consideration. To do that one needs a comprehensive picture about the political, population and economic patterns over the whole region, apart from political borders. Also the historical conditions are important, because geographical factors are reflected by them since spiritual and material power often cannot be measured in figures and quantities. Nevertheless, the atlas is to provide a tool not only for political co-operation, for the solution of the actual tasks in a new situation but an instrument in the geographical and economic education as well.

Translated by L. BASSA

Erdélyi, Mihály: Hydrogeology of the Hungarian upper Danube section – before and after damming the river (A Duna magyarországi felső szakaszának hidrogeológiája – a vízlépcső létesítmények előtt és után). – Magyar Természettudományi Múzeum kiadv., Budapest, 1994. 116 p.

A magyarul is megjelentetett könyv angol nyelvű változata a szerző 1978 és 1990 között publikált, a Duna magyarországi felső szakaszával kapcsolatos tanulmányaiból készített összegzés, amelyet a szlovák területen végzett vízügyi nagyberuházásról szerzett adatokkal is kiegészített. A gyors ütemű építkezést követően a prognosztizált környezeti károsodások bekövetkeztek és azóta is érvényesülnek.

A könyv jelentősége abban áll, hogy angol nyelven – s így világszerte hozzáférhető formában – eddig nálunk még nem jelent meg az érintett Duna-szakasz hidrológiáját, mikrobiológiáját, vízminőségét, élővilágát stb. bemutató, összefoglaló jellegű tudományos mű.

A térségben folyó beruházással kapcsolatos adatok egy része hosszú éveken át titkosítva volt, így 1989-ig hozzáférhetetlen maradt. A rendszerváltás sem tette lehetővé az addigi munkákat és hatásaikat érintő dokumentációhoz való, teljeskörű hozzáférhetőséget. Sok ilyen anyag ugyanis – „hatályát veszített, vagy használhatatlanná vált” iratként – megsemmisült, ill. a beruházásban részt vevő állami cégek privatizációja, felbomlása során tűnt el, vagy került magánkézbe. Ezek az elveszett adatok kétségkívül hozzájárultak az érintett Duna-szakasz változásainak alaposabb áttekintéséhez, ill. kutatásához.

A 16 fejezetből álló könyv azonban így is meggyőző tudományos alapossággal tárja fel a Kisalföld geológiáját, a folyam vízállása és a vidék talajvízjárása közötti összefüggést, a vízminőség hidrodinamikáját, a Duna-menti parti szűrési vízkészleteket, a térség mezőgazdaságának és vízgazdálkodásának problémáit, a talajvízjárás változásainak előrejelzését, a Duna elterelésének hatásait a Fertő-tóra, a Kisalföld hidrodinamikáját és mélyebb talajvizet, a térség szerkezeti geológiáját, környezeti kockázati tényezőit, a dunai vízlépcső-rendszer történeti áttekintését, a beruházás eredményeként létrejövő nyereségeket és veszteségeket, végül a magyar környezet és vízkészlet állapotát.

A felsorolt témákat gazdag térképanyag és grafikonos adatsor teszi szemléletessé. A függelékben a vízlépcső beruházással kapcsolatos, fontosabb dokumentumok gyűjteménye található.

TÓZSA ISTVÁN